

BALIKÇILIK VE SU ÜRÜNLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

Yetiştiricilik
Daire Başkanlığı
Antalya-Mayıs 2017

T.C.
GIDA TARIM VE HAYVANCILIK
BAKANLIĞI

Daire Başkanlığımızca Yürütülen Faaliyetler

- Mevzuat çıkarılması ve geliştirilmesi,
- Ön izin, proje onayı ve yetiştiricilik belgesi verilmesi,
- Yetiştiricilik alanlarının kiralamaya esas kira bedellerinin belirlenmesi,
- Yetiştiricilik için uygun alanların seçimi ve Çevre Düzeni Planlarına işlenilmesi için gerekli çalışmaların yürütülmesi,
- Su ürünleri tesislerinin denetim ve kontrolü,
- Su ürünleri tesislerine teknik ve finansal destek sağlanması,
- Ulusal ve uluslararası projelerin hazırlanması ve uygulanması,
- Damızlık balık, yumurta ve yavru ithaline ilişkin usul ve esasların belirlenmesi ve kontrol belgelerinin verilmesi,
- Su Ürünleri Yetiştiriciliğinin desteklenmesi,

MEVZUAT

➤ Su Ürünleri Kanunu (1380)

➤ Su Ürünleri Yetiştiriciliği Yönetmeliği (2004)

➤ Su Ürünleri Yetiştiriciliği Yönetmeliğine İlişkin Uygulama Esasları Genelgesi (2006/1)

➤ Kabuklu Su Ürünlerinin Yetiştigi Sulara İlişkin Kalite Standartları Hakkında Tebliğ (2008-29)

➤ Çift Kabuklu Yumuşakça Yetiştiriciliğine İlişkin Uygulama Esasları Genelgesi (2010/1)

➤ Su Ürünleri Yetiştiriciliği Yatırımlarında İhtiyaç Duyulan Su ve Su Alanları ile Deniz ve İçsulardaki Su Ürünleri İstihsal Hakkının Kiraya Verilmesi Hakkında Yönetmelik (2011)

➤ Kiralama Yönetmeliğine İlişkin Uygulama Esasları Genelgesi (2017)

➤ Su Ürünleri Yetiştiriciliği Destekleme Tebliğ

İÇSU VE DENİZDE SU ÜRÜNLERİ YETİŞTİRİCİLİğİ

- ✓ Dünya su ürünleri üretimi, 2014 yılında 93,5 milyon tonu avcılık (%55,98), 73,8 milyon tonu yetiştiricilikten (% 44,19) olmak üzere toplam 167 milyon ton olmuştur.
- ✓ Su ürünleri yetiştiriciliği, Dünyada, son 10 yılda, en hızlı büyüyen gıda üretim sektörüdür (FAO).
- ✓ Yapılan istatistiki araştırmalara göre; 2030 yılına kadar, Dünya su ürünleri yetiştiricilik ve avcılık üretimi eşitlenecektir.

Dünya ve Türkiye Su Ürünleri Üretimi

Dünya (2014)		167	milyon ton
	Avcılık	93,5	milyon ton
	Yetiştiricilik	73,8	milyon ton
Türkiye (2015)		672	bin ton
	Avcılık	432	bin ton
	Yetiştiricilik	240	bin ton

Türkiye'nin Dünya ve AB Su Ürünleri Üretimindeki Yeri

Türkiye'nin Dünya Su Ürünleri Üretimindeki Yeri

	Deniz Avcılığında	İçsu Avcılığında	Yetiştiricilikte	Toplam Üretimde
2010	28. sırada	30. sırada	24. sırada	31. sırada
2011	29. sırada	32. sırada	23. sırada	32. sırada
2012	36. sırada	35. sırada	22. sırada	31. sırada
2013	38. sırada	35. sırada	21. sırada	34. sırada
2014	43. sırada	37. sırada	22. sırada	39. sırada

Kaynak: FAO

Türkiye'nin Avrupa Birliği Ülkeleri (28 Ülke) Su Ürünleri Üretimindeki Yeri

	Deniz Avcılığında	İçsu Avcılığında	Yetiştiricilikte	Toplam Üretim
2010	4. sırada	1. sırada	4. sırada	5. sırada
2011	4. sırada	1. sırada	3. sırada	4. sırada
2012	5. sırada	1. sırada	2. sırada	3. sırada
2013	5. sırada	1. sırada	1. sırada	5. sırada
2014	7. sırada	1. sırada	2. sırada	5. sırada

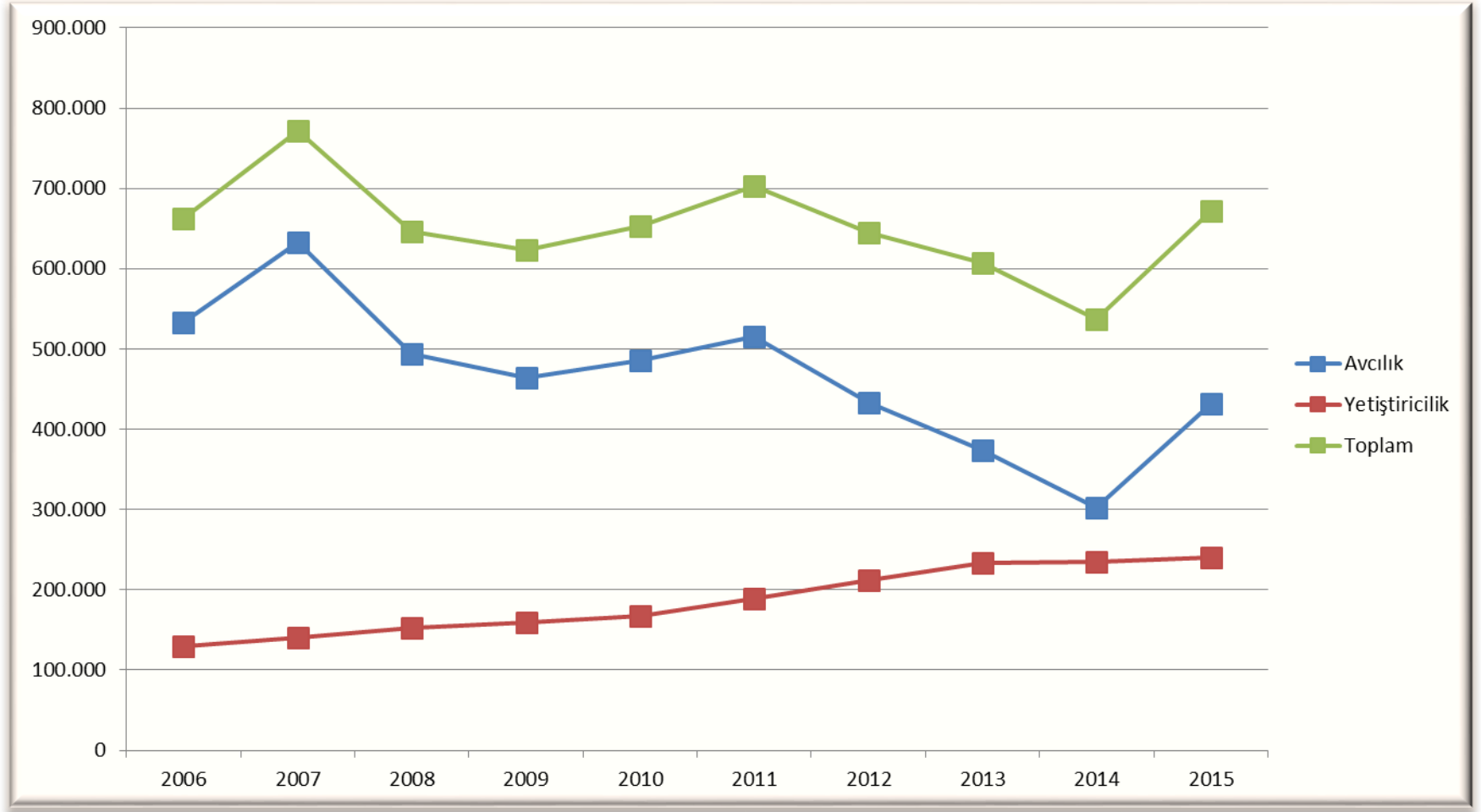
Kaynak: FAO

Türkiye'nin Su Ürünleri Üretimi ve Tüketimi

Yıllar	Avcılık (ton)		Yetiştiricilik (ton)		TOPLAM ÜRETİM (ton)	Tüketim (ton)	Kişi Başına Tüketim (kg)
	Deniz	İç su	Deniz	İçsu			
2002	522.744	43.938	26.868	34.297	627.847	466.289	6,7
2003	463.074	44.698	39.726	40.217	587.715	470.131	6,7
2004	504.897	45.585	49.895	44.115	644.492	555.859	7,8
2005	380.381	46.115	69.673	48.604	544.773	520.985	7,2
2006	488.966	44.082	72.249	56.694	662.103	597.738	8,1
2007	589.129	43.321	80.840	59.033	772.323	604.695	8,6
2008	453.113	41.011	85.629	66.557	646.310	555.275	7,8
2009	425.275	39.187	82.481	76.248	623.191	545.597	7,6
2010	445.680	40.259	88.573	78.568	653.080	505.059	6,9
2011	477.658	37.097	88.344	100.446	703.545	468.041	6,3
2012	396.322	36.120	100.853	111.557	644.852	532.347	7,1
2013	339.046	35.074	110.375	123.019	607.515	479.708	6,3
2014	266.078	36.134	126.894	108.239	537.345	420.361	5,5
2015	397.731	34.176	138.879	101.455	672.241	479.741	6,1

Türkiye’de Toplam Su Ürünleri Üretimi (Ton/Yıl) (2006-2015)

Yıllara Göre Su Ürünleri Yetiştiricilik Üretimi

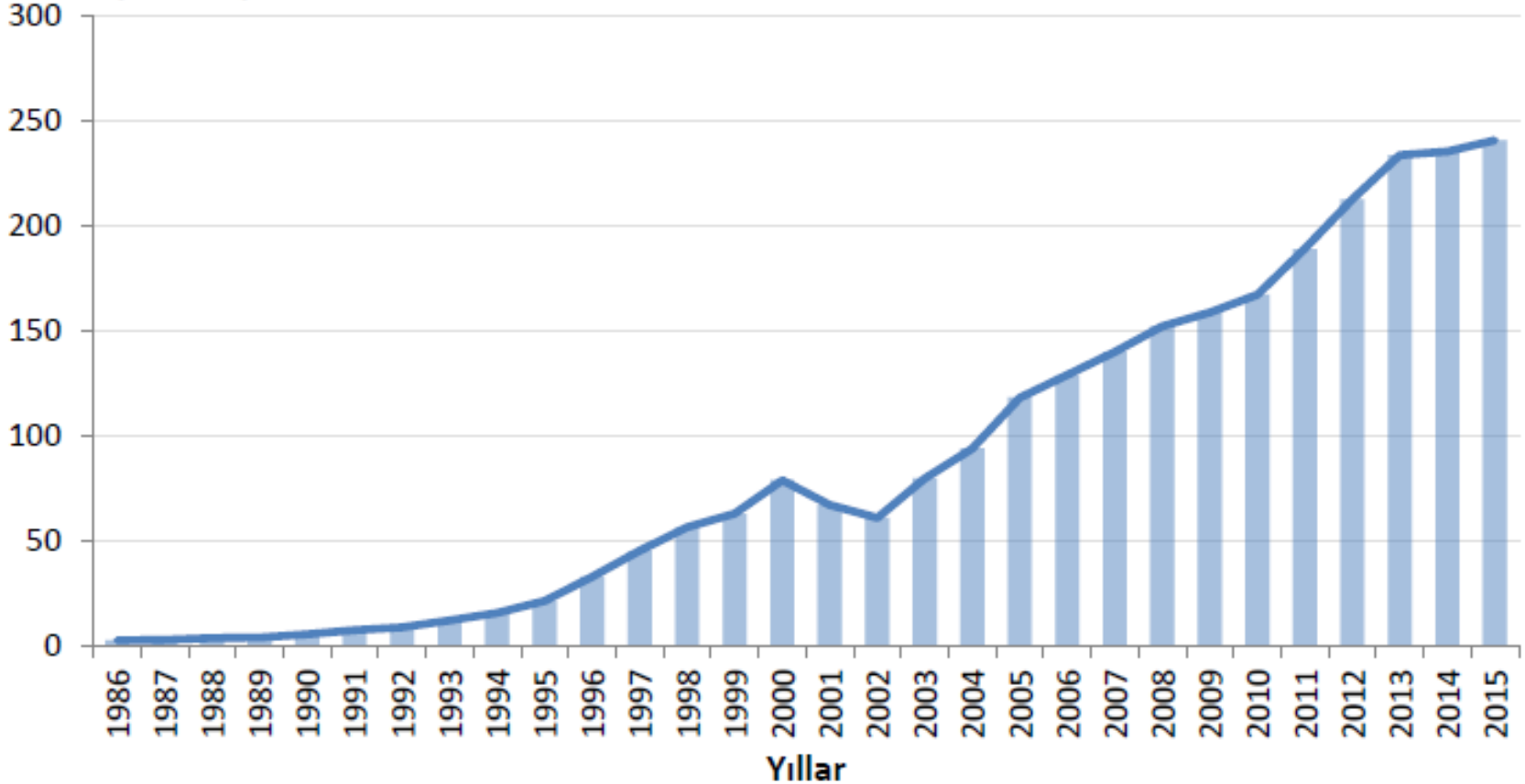
Deniz ve İçsu Yetiştiricilik Üretim Miktarı (ton)

Yıllar	Yetiştiricilik Üretimi				TOPLAM (ton)	Önceki Yıla Göre Artış (%)
	Deniz (ton)	Toplamdaki Payı (%)	İçsu (ton)	Toplamdaki Payı (%)		
2000	35.646	45,1	43.385	54,9	79.031	25,4
2001	29.730	44,2	37.514	55,8	67.244	-14,9
2002	26.868	43,9	34.297	56,1	61.165	-9,0
2003	39.726	49,7	40.217	50,3	79.943	30,7
2004	49.895	53,1	44.115	46,9	94.010	17,6
2005	69.673	58,9	48.604	41,1	118.277	25,8
2006	72.249	56,0	56.694	44,0	128.943	9,0
2007	80.840	57,8	59.033	42,2	139.873	8,5
2008	85.629	56,3	66.557	43,7	152.186	8,8
2009	82.481	52,0	76.248	48,0	158.729	4,3
2010	88.573	53,0	78.568	47,0	167.141	5,3
2011	88.344	46,8	100.446	53,2	188.790	13,0
2012	100.853	47,5	111.557	52,5	212.410	12,5
2013	110.375	47,3	123.018	52,7	233.393	9,8
2014	126.894	54,0	108.239	46,0	235.133	0,7
2015	138.879	57,8	101.455	42,2	240.334	2,2

Yıllara Göre Su Ürünleri Yetiştiricilik Üretimi

Yetiştiricilik Üretimi

Üretim (bin ton)

Su Ürünleri Yetiştiricilik İşletmeleri

	Tesis Sayısı	Kapasite (ton/yıl)
İçsu	1 950	242.316
Deniz	427	236.964
Toplam	2.377	479.280

Su Ürünleri Yetiştiricilik Tesislerinin Kapasitelerine Göre Dağılımları (2015)

Grup	Kapasite Grubu (ton)	Tesis Sayısı	Toplam Proje Kapasitesi (ton/yıl)
Deniz	0-50	174	4.008
	51-100	10	670
	101-250	23	3.144
	251-500	73	23.298
	501-1000	68	54.374
	1001>	79	151.470
	TOPLAM		427
İçsu	0-50	1.384	22.159
	51-100	72	4.515
	101-250	219	36.044
	251-500	102	38.909
	501-1000	170	134.289
	1001>	3	7.400
	TOPLAM		1.950
Deniz+İçsu	0-50	1.558	26.167
	51-100	82	5.185
	101-250	242	39.188
	251-500	175	62.207
	501-1000	238	188.663
	1001>	82	158.870
	TOPLAM		2.377

Bölgelere Göre Su Ürünleri Yetiştiricilik Üretimi (ton)

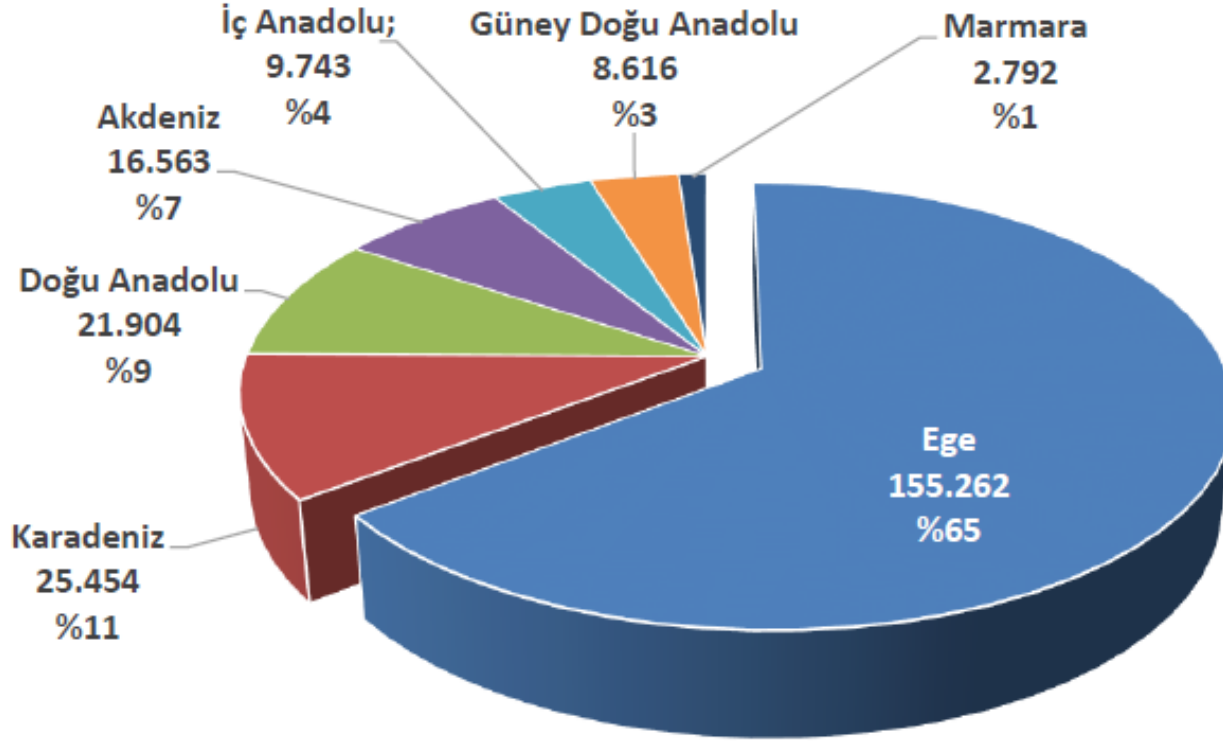
Yıllar	Karadeniz	Marmara	Ege	Akdeniz	İç Anadolu	Doğu Anadolu	Güneydoğu Anadolu	TOPLAM
2000	12.030	8.573	41.187	8.210	6.687	1.964	380	79.031
2001	9.932	7.213	35.103	7.021	5.740	1.621	614	67.244
2002	8.984	6.714	32.559	5.499	5.463	1.474	472	61.165
2003	10.350	8.301	46.734	6.365	6.209	1.457	527	79.943
2004	11.465	9.474	56.344	7.826	6.741	1.606	554	94.010
2005	12.112	8.925	79.072	8.353	7.508	1.931	376	118.277
2006	13.233	9.470	84.946	9.702	8.597	2.370	625	128.943
2007	12.784	7.331	94.733	11.170	9.042	3.836	977	139.873
2008	13.370	5.690	101.189	14.357	8.317	7.140	2.123	152.186
2009	16.008	4.913	94.950	19.224	9.609	10.144	3.881	158.729
2010	18.905	3.107	95.939	16.629	9.942	13.662	8.957	167.141
2011	20.441	3.223	100.450	19.399	14.930	24.151	6.196	188.790
2012	17.063	2.719	120.892	21.218	16.411	26.179	7.928	212.410
2013	21.384	3.457	128.007	23.418	18.005	29.104	10.019	233.394
2014	22.694	3.021	143.319	19.675	12.648	25.272	8.504	235.133
2015	25.454	2.792	155.262	16.563	9.743	21.904	8.616	240.334

Bölgelere Göre Su Ürünleri Yetiştiricilik Üretim Payı (%)

Yıllar	Karadeniz	Marmara	Ege	Akdeniz	İç Anadolu	Doğu Anadolu	Güneydoğu Anadolu
2000	15,2	10,8	52,1	10,4	8,5	2,5	0,5
2001	14,8	10,7	52,2	10,4	8,5	2,4	0,9
2002	14,7	11,0	53,2	9,0	8,9	2,4	0,8
2003	12,9	10,4	58,5	8,0	7,8	1,8	0,7
2004	12,2	10,1	59,9	8,3	7,2	1,7	0,6
2005	10,2	7,5	66,9	7,1	6,3	1,6	0,3
2006	10,3	7,3	65,9	7,5	6,7	1,8	0,5
2007	9,1	5,2	67,7	7,9	6,5	2,7	0,7
2008	8,8	3,7	66,5	9,4	5,5	4,7	1,4
2009	10,1	3,1	59,8	12,1	6,1	6,4	2,4
2010	11,3	1,9	57,4	9,9	5,9	8,2	5,4
2011	10,8	1,7	53,2	10,3	7,9	12,8	3,3
2012	8,0	1,3	56,9	10,0	7,7	12,3	3,7
2013	9,2	1,5	54,8	10,0	7,7	12,5	4,3
2014	9,7	1,3	61,0	8,4	5,4	10,7	3,6
2015	10,6	1,2	64,6	6,9	4,1	9,1	3,6

Bölgelere Göre Su Ürünleri Yetiştiricilik Üretim Miktarı ve Payı (2015)

Bölgelere Göre Su Ürünleri Yetiştiricilik Üretim Miktarı ve Payı (2015)

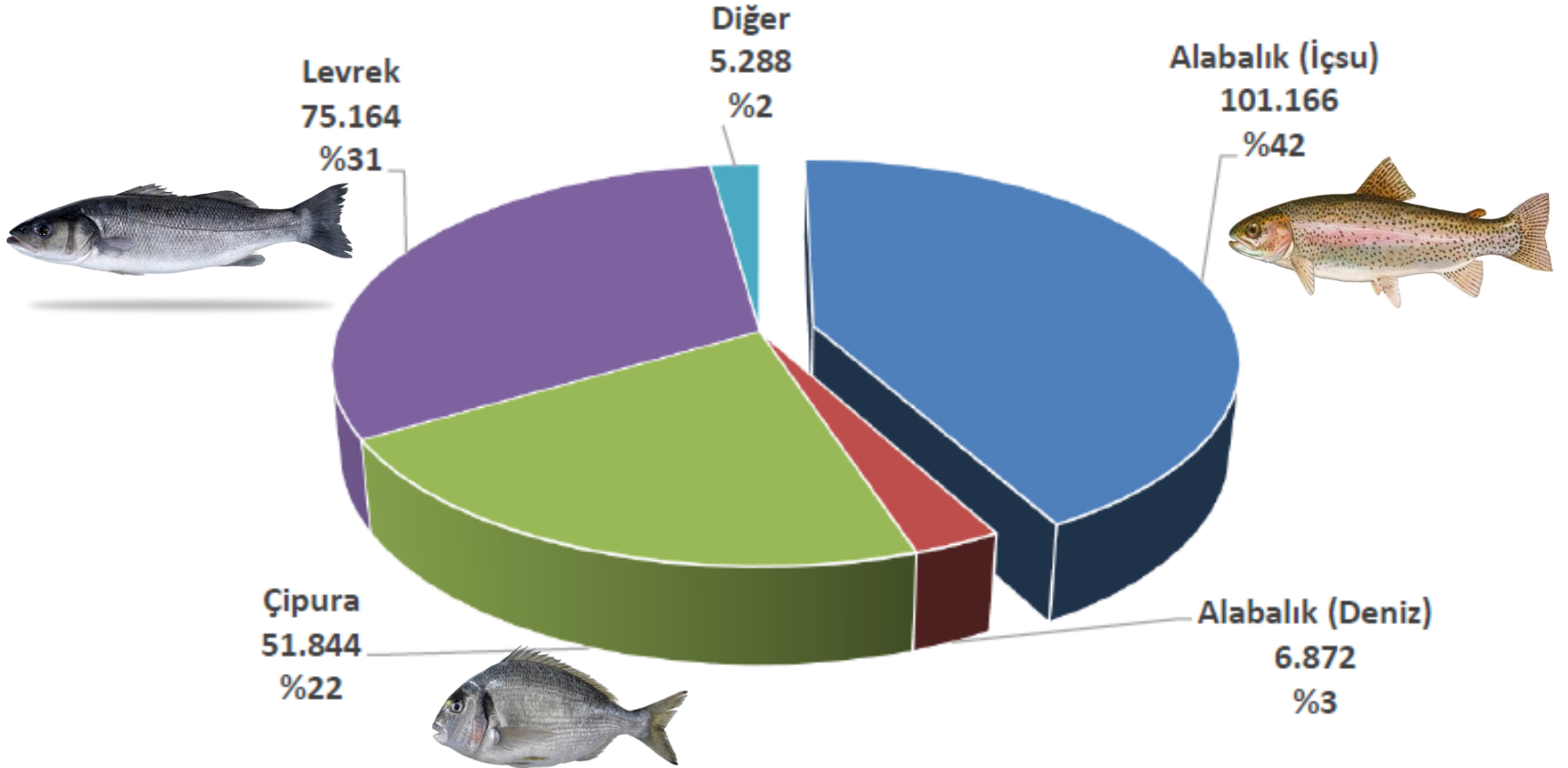
Su Ürünleri Yetiştiriciliği Üretimi (2015)

Yıllar Bazında Yetiştiricilik Üretimi (ton)

Grup	Balık türü	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Deniz	Alabalık (Gökkuşuğu)	7.079	7.697	3.234	5.186	4.812	6.187
	Alabalık (Salmo sp.)*	-	-	-	-	798	685
	Çipura	28.157	32.187	30.743	35.701	41.873	51.844
	Levrek	50.796	47.013	65.512	67.913	74.653	75.164
	Fangri*	-	-	-	-	106	143
	Minekop (Kötek)*	-	-	-	-	39	61
	Grenyüz (Sarıağız)*	-	-	-	-	3.281	2.801
	Sinagrit*	-	-	-	-	113	132
	Sivri Burun Karagöz*	-	-	-	-	8	59
	Trança*	-	-	-	-	75	90
	Orkinos*	-	-	-	-	1.136	1.710
	Midye	340	5	-	-	-	3
	Diğer	2.201	1.442	1.364	1.575	-	-
	Deniz Toplam	88.573	88.344	100.853	110.375	126.894	138.879
İçsu	Alabalık (Gökkuşuğu)	78.165	100.239	111.335	122.873	107.533	100.411
	Alabalık (Salmo sp.)*	-	-	-	-	450	755
	Aynalı Sazan	403	207	222	146	157	206
	Mersin Balığı*	-	-	-	-	17	28
	Tilapya*	-	-	-	-	32	12
	Kurbağa*	-	-	-	-	50	43
	İçsu Toplam	78.568	100.446	111.557	123.019	108.239	101.455
TOPLAM	167.141	188.790	212.410	233.394	235.133	240.334	

Su Ürünleri Yetiştiriciliği Üretimi (2015)

Yetiştiricilik Yoluyla Elde Edilen Türlerin Üretim Dağılımı (2015)

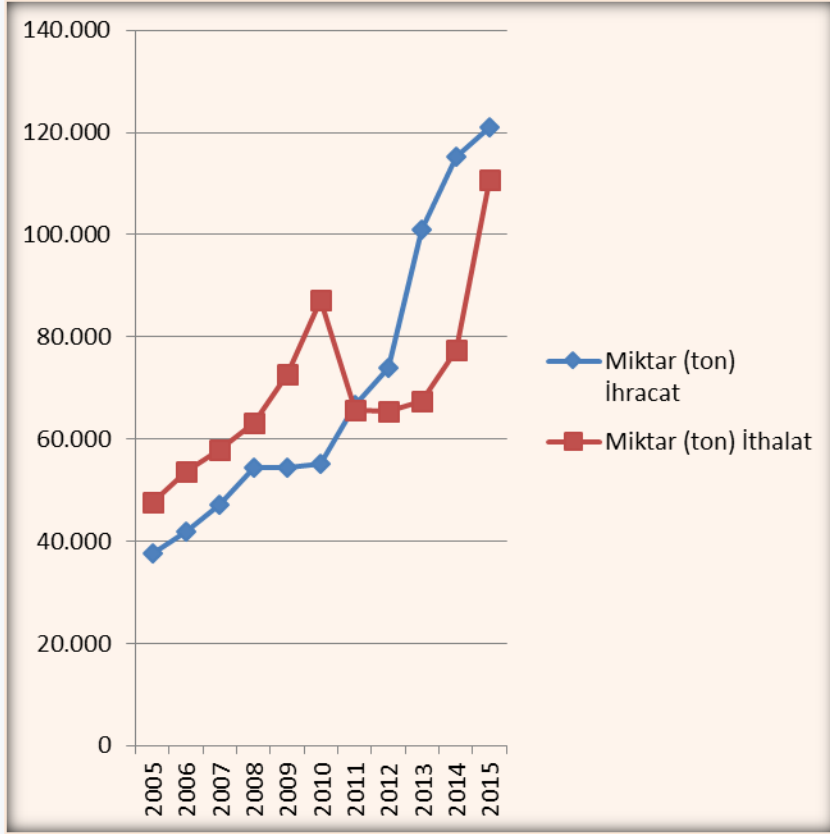
Kaynak: BSGM

*Diğer; Fangri, Minekop, Sariağız, Sinagrit, Sivri Burun Karagöz, Trança, Orkinos, A. Sazan, Mersin, Tilapya, Kurbağa, Midye.

Yıllara Göre Su Ürünleri İhracat ve İthalatı

Yıllar	İhracat Miktar (ton)	İhracat Değer (\$)	İhracat Değer (₺)	İthalat Miktar (ton)	İthalat Değer (\$)	İthalat Değer (₺)
2002	26.860	96.728.389	148.444.397	22.532	18.754.783	29.392.818
2003	29.937	124.842.223	186.152.895	45.606	32.636.120	48.123.816
2004	32.804	180.513.989	258.987.885	57.694	54.240.304	77.423.079
2005	37.655	206.039.936	277.963.150	47.676	68.558.341	92.425.248
2006	41.973	233.385.315	336.723.477	53.563	83.409.842	120.592.605
2007	47.214	273.077.508	356.723.408	58.022	96.632.063	126.432.371
2008	54.526	383.297.348	505.545.565	63.222	119.768.842	154.343.337
2009	56.406	335.973.642	524.118.881	72.705	105.914.621	165.226.808
2010	55.109	312.935.016	471.459.989	80.726	133.829.563	200.395.897
2011	66.738	395.306.914	664.333.252	65.698	173.886.517	290.826.203
2012	74.006	413.917.190	744.907.572	65.394	176.402.894	317.626.975
2013	101.063	568.207.316	1.083.243.678	67.530	188.068.388	359.490.196
2014	115.381	675.844.523	1.481.211.383	77.551	198.273.838	435.691.472
2015	121.053	692.220.595	1.879.701.163	110.761	250.969.660	685.467.749
2016	145.000	790.000.000	2.780.000.000	82.000	180.000.000	633.600.000

Yıllara Göre Su Ürünleri İhracat ve İthalatı

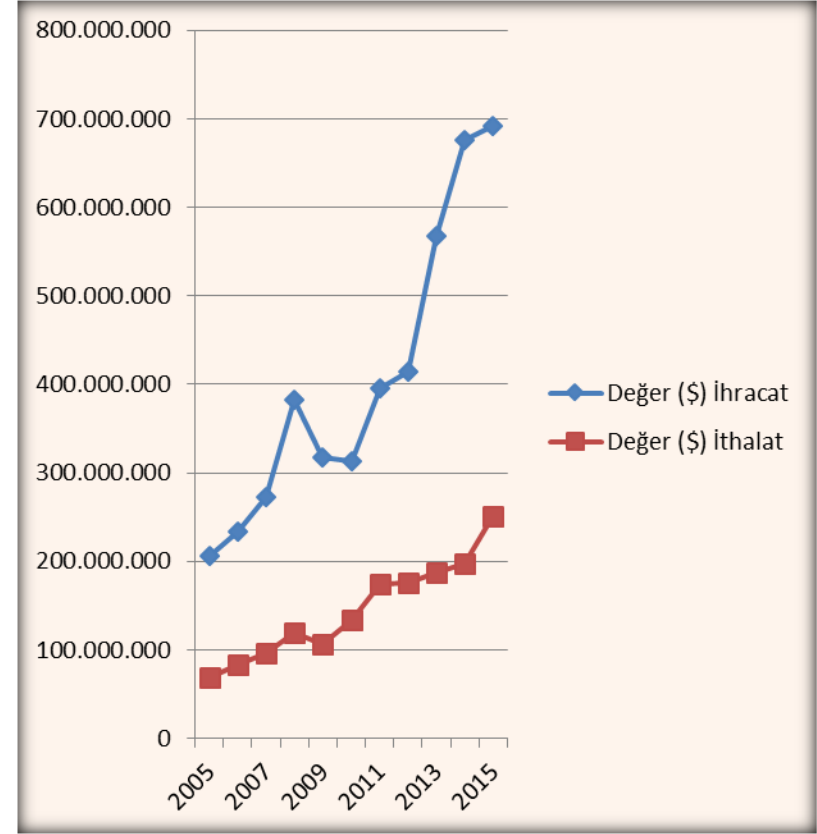

İhracat-İthalat (Ton)

2016 :

145 bin

82 bin

İhracat- İthalat (\$)

790 milyon

180 milyon

Başta AB ülkeleri olmak üzere 80 ülkeye su ürünleri ihracatı yapılmaktadır.

Yetiştiriciliği Yapılan Önemli Balık Türlerinin 2014 ve 2015 Yılları İhracat Miktarı Ve Değer

Yetiştiriciliği Yapılan Önemli Balıkların İhracat Miktar ve Değerleri

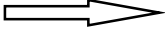
Türler	2014		2015		Değişim	
	Miktar (ton)	Değer (\$)	Miktar (ton)	Değer (\$)	Miktar (%)	Değer (%)
Alabalık	21.729	110.787.049	19.568	89.391.400	-9,9	-19,3
Çipura	27.515	153.705.831	31.759	166.215.343	15,4	8,1
Levrek	22.871	137.775.101	26.220	145.907.644	14,6	5,9
TOPLAM	72.115	402.267.981	77.547	401.514.387	7,5	-0,2

Su Ürünleri Yetiştiriciliği Üretimindeki Artışlar

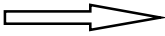
TOPLAM ÜRETİM

2002		61 bin ton	}	ARTIŞ % 293
2015		240 bin ton		

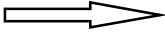
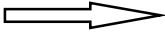
ALABALIK (İç su+ Deniz)

2002		34 bin ton	}	ARTIŞ % 213
2015		108 bin ton		

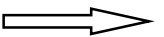
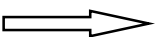

LEVREK

2002		14 bin ton	}	ARTIŞ % 424
2015		75 bin ton		

ÇİPURA

2002		12 bin ton	}	ARTIŞ % 344
2015		52 bin ton		

YETİŞTİRİCİLİK TESİSLERİ

Faal Tesis Sayısı	2002		1.245 Adet	}	ARTIŞ % 91
	2015		2.377 Adet		
Kapasite	2002		50 Bin Ton	}	ARTIŞ % 857
	2015		479 Bin Ton		

- 2003-2016 arası Yetiştiricilere **1 Milyar TL** üzerinde destek verilmiştir.

Yıl	Destek Tutarı (Milyon TL)
2003	1,1
2005	38,7
2011	180,7
2012	101,8
2013	104,3
2014	97,7
2015	96,8
2016	43,4
TOPLAM	1,180

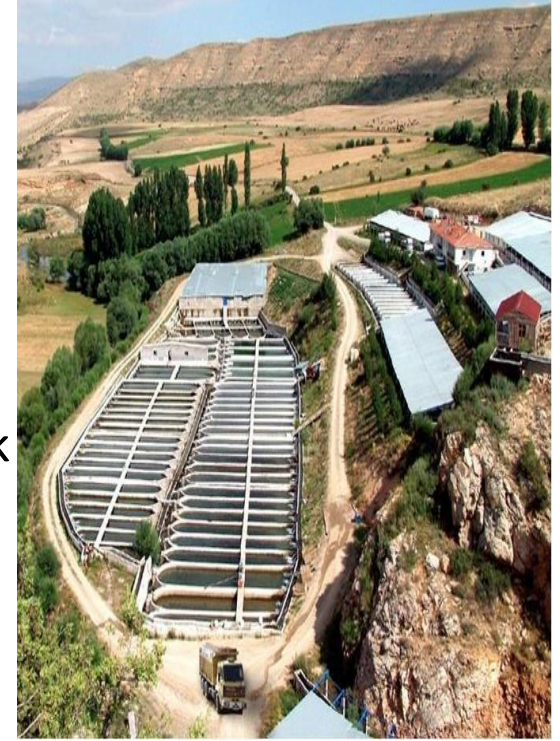

Su Ürünleri Yetiştiriciliğine Sağlanan Destekler

➤ Su Ürünleri Yetiştiricilerine Verilen Üretim Desteği (₺/kg)

Alabalık	: 0,65
Yeni türler	: 1,00
Midye	: 0,05
Kapalı sistem Üretim	: 0,50

- Yetiştiricilikte kullanılan su ve su yüzey alanları kira bedelleri 2011 yılında yapılan düzenleme ile 10 kat azaltılarak, üretim maliyetleri düşürülmüştür.
- IPARD destekleri kapsamında, su ürünleri yetiştiricilik işletmelerine %50 hibe desteği verilmektedir.
- Su ürünleri yetiştiricilerine 5 milyon TL'ye kadar sıfır faizle yatırım kredisi ve %50 faiz indirimli işletme kredisi kullandırılmaktadır.
- Son 5 yılda sektöre 1 milyar TL'nin üzerinde sübvansiyonlu kredi kullandırılmıştır.

ULUSLARARASI İLİŐKİLER

KOORDİNASYONU YÜRÜTÜLEN
ULUSLARARASI FAALİYETLER

Organizasyonlar	Üyelik Tarihi
FAO	1948
GFCM	1954
OECD	1960
BSEC	1992
CITES	1996
ICCAT	2003
EUROFISH	2004
CACFish	2011

Ülkemizin Üyesi Olduğu Uluslararası Organizasyonlar

Birleşmiş Milletler
Gıda ve Tarım
Örgütü

Akdeniz Genel
Balıkçılık
Komisyonu

İktisadi İşbirliği ve
Gelişme Teşkilatı

Karadeniz Ekonomik
İşbirliği

Nesli Tehlike Altında Olan
Yabani Hayvan ve Bitki
Türlerinin Uluslararası
Ticaretine İlişkin Sözleşme

Atlantik Ton Balıklarını
Koruma Uluslararası
Komisyonu

Avrupa Balıkçılık
Teşkilatı

Orta Asya ve Kafkaslar
Bölgesel
Balıkçılık ve Su Ürünleri
Yetiştiriciliği Komisyonu

FISHDEV-ORTA ASYA PROGRAMI ORTA ASYA VE KAFKASLAR BÖLGESEL BALIKÇILIK VE SU ÜRÜNLERİ(CACFish)

Orta Asya Balıkçılık ve Su Ürünleri Yetiştiriciliğini Geliştirme Bölgesel Programı (FishDev-Orta Asya)

Kasım 2009'da başlayan ve 2014 yılı itibari ile tamamlanan 5 yıllık bir programdır. Bu programın devamı niteliğinde olan yeni bir program uygulanmak üzere hazırlanmıştır.

Orta Asya ve Kafkaslar Bölgesel Balıkçılık ve Su Ürünleri Yetiştiriciliği Komisyonu (CACFish)

Orta Asya Balıkçılık ve Su Ürünleri Yetiştiriciliğini Geliştirme Bölgesel Programının en önemli çıktısı olarak kurulan bölgesel bir Komisyon'dur.

Hedef Ülkeler (SEC Bölgesi)

Üçüncü Ülke Eğitim Programı (TCTP)

- Türk (GTHB ve TİKA) ve Japon Hükümetlerinin teknik işbirliği çerçevesinde düzenlenen, “Su Ürünleri Yetiştiriciliğinin Sürdürülebilir Gelişimi” konulu Üçüncü Ülke Eğitim Programı,
- İlki, 2010-2012 yılları arasında, Orta Asya ülkelerine (Azerbaycan, Kazakistan, Kırgızistan, Özbekistan, Tacikistan ve Türkmenistan) yönelik olarak düzenlenmiştir.
- Katılımcıların, özellikle içsu balıkları yetiştiriciliğinde pratik eğitime ihtiyaç duyduklarını belirtmeleri üzerine Orta Asya’ya (Azerbaycan, Kazakistan, Kırgızistan, Özbekistan, Tacikistan, Türkmenistan) (2015-2018);
ve
- Orta Doğu’ya (Cezayir, Fas, Sudan, Tunus, Umman ve Yemen) (2014-2017) yönelik iki Eğitim Programı hazırlanmış olup gerçekleştirilmektedir.

HEDEFLERİMİZ

- ✓ Yeni Su Ürünleri Kanunu tasarısının yasalaşması,
- ✓ Sürdürülebilir üretim arzının sağlanması,
- ✓ Yetiştiricilikte yeni türlerin üretime kazandırılması ve üretimlerinin artırılması,
- ✓ Yeni destekleme modellerinin geliştirilmesi,
- ✓ Yetiştiricilikte kapalı devre sistemlerinin yaygınlaştırılması,
- ✓ Su ürünleri yetiştiricilik üretiminde 2023 yılına kadar yıllık 400 bin ton üretim miktarına ulaşılması,
- ✓ Üreticilerin gelir ve refahının artırılması.

TEŐEKKÜR EDERİM.

ozerdem.maltas@tarim.gov.tr

